

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Εισαγωγή

- Η αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό διέπει την άσκηση της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών, καθώς συμβάλλει στην αποτελεσματική κατανομή των πόρων, ενώ ταυτόχρονα επηρεάζει ουσιωδώς και την άσκηση των πολιτικών της Ένωσης.
- Οι ενωσιακοί κανόνες του ανταγωνισμού αποτελούν τα μέσα πραγμάτωσης των σκοπών της ενωσιακής πολιτικής του ανταγωνισμού, η οποία οριοθετεί τόσο τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων όσο και τα κρατικά μέτρα παρέμβασης στην αγορά

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων

- Άρθρα 101-102 ΣΛΕΕ
 - «Ratio» των διατάξεων
 - Ο ελεύθερος ανταγωνισμός ως μέσο ενωσιακής πολιτικής και όχι ως αυτοσκοπός: πρέπει να διασφαλίζεται η αναγκαία ισορροπία των με τη στενή έννοια οικονομικών στόχων της πολιτικής του ανταγωνισμού με άλλους, μη καθαρά οικονομικούς-«ανταγωνιστικούς» στόχους
 - Διασφάλιση του «workable» competition: ο ανόθευτος ανταγωνισμός προϋποθέτει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό (workable competition) στην αγορά, συνεπώς χρειάζεται τόσος ανταγωνισμός που να εκπληρώνει τις θεμελιώδεις αξιώσεις και τους σκοπούς της Συνθήκης

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων (2)

- Άρθρα 101-102 ΣΛΕΕ
 - «Ratio» των διατάξεων (συνέχεια)
 - Ενοποίηση των αγορών: στόχος είναι η εξασφάλιση της λειτουργίας της οικονομίας της αγοράς ή αλλιώς της ελευθερίας στη διαμόρφωση των βασικών μεγεθών της προσφοράς και της ζήτησης. Παράλληλα, κανόνες του ανταγωνισμού της ΕΕ αποτελούν και βασικό μοχλό για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς
 - https://competition-policy.ec.europa.eu/consumers/why-competition-policy-important-consumers_en

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων (3)

- Προϋποθέσεις εφαρμογής
 - Άρθρο 101 ΣΛΕΕ
 - Απαγόρευση-απαλλαγή: Το άρθρο 101 της ΣΛΕΕ περιλαμβάνει τον κανόνα της απαγόρευσης των συμπράξεων, καθώς και την εξαίρεση-απαλλαγή τους εφόσον πληρούν σωρευτικά τις προϋποθέσεις
 - Προϋποθέσεις απαγόρευσης (101 παρ. 1 ΣΛΕΕ)
 - Σύμπραξη μεταξύ επιχειρήσεων
 - Περιορισμός του ανταγωνισμού
 - Επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών
- <https://www.osservatorioantitrust.eu/en/the-commission-fines-five-car-safety-equipment-suppliers/>
- <https://www.osservatorioantitrust.eu/en/the-european-commission-fines-mastercard-e570-million-for-limiting-merchants-access-to-cross-border-card-payment-services/>

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων (4)

- Προϋποθέσεις εφαρμογής
 - Άρθρο 101 ΣΛΕΕ (συνέχεια)
 - Προϋποθέσεις απαλλαγής των συμπράξεων (101 παρ. 3 της ΣΛΕΕ)
 - Η σύμπραξη συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου
 - Οι εν λόγω επωφελείς οικονομικές συνέπειες πρέπει να μην αποβαίνουν αποκλειστικά προς όφελος των εμπλεκόμενων στην περιοριστική σύμπραξη επιχειρήσεων
 - Τα οικονομικά πλεονεκτήματα της σύμπραξης θα πρέπει να είναι αντίστοιχα με τις περιοριστικές της συνέπειες
 - Δεν θα πρέπει να καταργείται ο ανταγωνισμός σε σημαντικό τμήμα της αγοράς των σχετικών προϊόντων

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων (5)

- Προϋποθέσεις εφαρμογής
 - Άρθρο 102 ΣΛΕΕ – Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης: Αναφέρεται στις επιχειρήσεις που καταχρώνται τη δεσπόζουσα θέση τους εντός της εσωτερικής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της, κατά το μέτρο που η καταχρηστική αυτή πρακτική δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών
 - Δεσπόζουσα θέση – Έννοια
 - Η δυνατότητα μιας επιχείρησης να λειτουργεί με πλήρη ανεξαρτησία στην αγορά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τη συμπεριφορά άλλων ανταγωνιστών, των αγοραστών ή των προμηθευτών της. Δεσπόζουσα θέση έχει μια επιχείρηση όταν η δύναμή της είναι τέτοια που της επιτρέπει να περιορίζει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στη σχετική αγορά.

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων (6)

- Προϋποθέσεις εφαρμογής
 - Άρθρο 102 ΣΛΕΕ – Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης (συνέχεια)
 - Έννοια της κατάχρησης
 - Η κατάχρηση είναι έννοια αντικειμενική και συνδέεται με τη συμπεριφορά (όχι την ενδιάθετη προδιάθεση) της δεσπόζουσας επιχείρησης, που επιδρά στη δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ήδη εξασθενημένο ανταγωνισμό, με τη χρήση μεθόδων που δεν αρμόζουν σε καθεστώς υγιούς ανταγωνισμού
- <https://www.osservatorioantitrust.eu/en/the-eu-commission-fines-google-e1-49-billion-for-abusing-its-market-dominance-in-online-search-advertising/>

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων (7)

- Προϋποθέσεις εφαρμογής
 - Άρθρο 102 ΣΛΕΕ – Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης (συνέχεια)
 - Ενδεικτικές μορφές κατάχρησης
 - Επιβολή μη δίκαιων τιμών (αγοράς ή πώλησης) ή άλλων όρων συναλλαγής
 - Επιθετική τιμολόγηση (predatory pricing) – Πώληση κάτω του κόστους
 - Άρνηση πώλησης ή συναλλαγής εν γένει

<https://www.osservatorioantitrust.eu/en/the-european-commission-issues-two-statements-of-objections-to-qualcomm/>

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων (8)

- Συγκεντρώσεις επιχειρήσεων: Προβλέπεται η αποκλειστική εφαρμογή ενός συστήματος προληπτικού ελέγχου των συγκεντρώσεων των επιχειρήσεων με «κοινοτική διάσταση»
 - Έννοια της ελεγχόμενης από τον Κανονισμό 139/2004 συγκέντρωσης
 - Συγκέντρωση θεωρείται ότι υπάρχει όταν, λόγω αυτής, προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από: α) τη συγχώνευση δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων ή β) την απόκτηση από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση ή από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, άμεσα ή έμμεσα, ελέγχου στο σύνολο ή σε τμήματα μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων

Έλεγχος της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων (9)

- Συγκεντρώσεις επιχειρήσεων (συνέχεια)
 - Έλεγχος συμβατότητας της συγκέντρωσης
 - Κριτήριο της Σημαντικής Παρακώλυσης του Αποτελεσματικού Ανταγωνισμού (ΣΠΑΑ)

Κρατικές ενισχύσεις: Άρθρα 107-108 ΣΛΕΕ

- Προϋποθέσεις απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων
 - Ύπαρξη ενίσχυσης
 - Στρέβλωση ή απειλή στρέβλωσης του ανταγωνισμού
 - Επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών

Κρατικές ενισχύσεις:

Άρθρα 107-108 ΣΛΕΕ (2)

- Εξαιρέσεις από την αρχή της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων
 - Αυτοδίκαιες (αυτόματες) εξαιρέσεις
 - Ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προέλευσης των προϊόντων
 - Ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή αλλά έκτακτα γεγονότα(https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_20_2521)
 - Ενισχύσεις σε ορισμένες περιοχές της Δυτικής Γερμανίας που είχαν πληγεί από τη διαίρεση της Γερμανίας

Κρατικές ενισχύσεις:

Άρθρα 107-108 ΣΛΕΕ (3)

- Εξαιρέσεις από την αρχή της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων (συνέχεια)
 - Δυνητικές εξαιρέσεις
 - Περιφερειακές ενισχύσεις
 - Γενικές οριζόντιες ενισχύσεις
 - Τομεακές ενισχύσεις
 - Το Συμβούλιο μπορεί να προσθέσει και άλλες κατηγορίες που θα μπορούσαν να τύχουν εξαιρέσεως

Κρατικές ενισχύσεις:

Άρθρα 107-108 ΣΛΕΕ (4)

- Διαδικασία ελέγχου των ενισχύσεων (Ρόλος της Επιτροπής και των Εθνικών Δικαστηρίων)
 - Η εκτίμηση της συμβατότητας των μέτρων ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής
 - Η τήρηση των διαδικαστικών κανόνων του προληπτικού ελέγχου και ειδικότερα της κατά το άρθρο 108 παρ. 3 της ΣΛΕΕ υποχρέωσης προηγούμενης κοινοποίησης των νέων ενισχύσεων και αναστολής της εφαρμογής τους μέχρι να αποφανθεί σχετικώς η Επιτροπή ελέγχεται και από τα Εθνικά Δικαστήρια
 - <https://www.lawspot.gr/nomika-nea/ryanair-kata-epitropis-gia-kratiki-enishysi-yper-tis-aegean-airlines-sto-plaisio-tis>

Πρόσθετο υλικό

- <https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-376-2112?transitionType=Default&contextData=%28sc.Default%29>
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/it/ip_21_1205
- <https://www.ot.gr/2021/09/10/english-edition/antitrust-commission-approves-greek-measures-to-increase-access-to-electricity-for-ppcs-competitors/>